

Min oförglömliga resa till Mombasa

Av Lina Persson Giolitti

Plast är ett av våra största miljöproblem just nu. Användningen och mängden plastavfall har ökat de senaste tio åren. Mycket av plastavfallet hamnar ute i naturen och skapar stora problem för djur, människor och miljön. I Sverige har vi en välutvecklad avfallshantering i jämförelse med andra länder. Hushållen har skyldighet att sortera och lämna sitt avfall till de olika insamlingssystemen som finns. I Kenya är avfallshanteringen inte lika välutvecklad som här i Sverige, något som jag fick uppleva själv när jag reste dit.

» Mycket av plastavfallet hamnar ute i naturen och skapar stora problem för djur, människor och miljön. «

För cirka ett år sedan deltog jag i journalistiktävlingen Unga Reportrar vars fokus ligger på miljö och hållbarhet. Mitt reportage tog mig hela vägen till Kenya där jag fick möjligheten att åka på en reportageresa för projektet Waves of Change. Projektet är ett samarbete mellan Håll Sverige Rent och Hand in Hand Sweden. Jag, tillsammans med två personer från respektive organisation, var på en oförglömlig resa i Mombasa, Kenya.

Projektet Waves of Change berör Kenya och Indien, vilket är två länder som har kust mot Indiska oceanen. Längs kusten i dessa länder finns det enorm nedskräpning, hög arbetslöshet samt en förödande fattigdom. Projektets syfte är att bidra till ett minskat plastläckage till världshaven och därmed en mer hållbar miljö i Indien, Kenya och Sverige.

Ett av projektets delmål är att skapa minst 2 600 småskaliga företag och 4 300 jobb, framför allt inom återvinning och avfallshantering, som bidrar till hållbar ekonomisk tillväxt och ökade försörjningsmöjligheter.

Ett annat mål inom projektet är att öka medvetenheten hos befolkningen om konsekvenserna av plastavfall i marina områden. Även att minska nedskräpningen av kustområdena genom samarbeten med lokala fiskare och samhällen i stort. Projektet finansieras av Svenska Postkodlotteriet.

I mitten av november reste vi till staden Mombasa som är Kenyas andra största stad. Den ligger i kustprovinserna i sydöstra delen av landet, där det bor cirka 1.2 miljoner människor.

Mombasas klimat är fuktigt, hett och tropiskt och det är i princip varmt året om. Mombasa står aldrig stilla. Vart man än tittade fanns det rörelse. Allt ifrån gula tuktuks till olika stora marknader med fullt av folk.

Miljön runt omkring var mycket smutsig. Längst väggkanten låg det stora högar med skräp. År 2017 införde Kenyas regering förbud mot plastpåsar i hela landet. Detta just för att plastpåsar skadar miljön och blockerar avloppssystemen. Även fast det är ett steg i rätt riktning finns det fler steg kvar.

Lina Persson Giolitti och en medlem från gruppen TunaWeza.
Foto: Lisa Broberg, Hand in Hand Sweden.

Planen för denna resa var att besöka olika entreprenörer och grupper som medverkar i projektet Waves of Change. Hand in Hand Eastern Africa har ett kontor i Mombasa där några av deras kollegor guidade oss runt och agerade tolk i vissa stunder. Tillsammans med de begav vi oss mot Frere town där vi skulle träffa gruppen TunaWeza.

TunaWeza är en entreprenörgrupp för personer med någon typ av funktionsvariation. Gruppen bildades år 2000 eftersom de behövde inkomster för att kunna försörja sig själva och sina familjer och för att slippa tigga på gatan. I juni 2022 gick gruppen med i Waves of Change-projektet.

Deras främsta koncept är att samla in bland annat använd plast och papper som de senare återskapar nya produkter av. TunaWeza tillverkar bland annat smycken, tygpåsar, bindor och blöjor av återvunnet material.

I augusti 2022 var det presidentval i Kenya vilket innebar många valsedlar och reklamblad. TunaWeza tog tillvara på tillfället och samlade in materialet efter valet. De klippte små pappersremmar som de rullade till pärlor. Därefter målade de pärlorna och trädde på halsbanden. En del av pappersbladen blötlades i vatten ett par dagar. Därefter rullade de röran till bollar och färgade, och då hade de skapat en annan typ av återvunna pärlor.

På en månad tjänar TunaWeza cirka 50 000 kenyanska shilling vilket motsvarar cirka 4000-5000 svenska kronor. Med pengarna ska de betala utgifter som elektricitet, hyra och vatten, vilket motsvarar ungefär 20 000 kenyanska shilling. Den resterande summan fördelas jämnt över medlemmarna och går för det mesta till mat för deras familjemedlemmar. Gruppen har en framtidsplan att införskaffa sig flera symaskiner som underlättar deras arbete.

Smycken som tillverkas av TunaWeza. Foto: Lisa Broberg, Hand in Hand Sweden.

Det fanns en enorm glädje och lycka hos mig efter att ha besökt TunaWeza. Deras starka gemenskap att skapa något tillsammans och förändra var otroligt fint och känsloladdat att se. De visade att verkligen alla kan göra något för miljön.

» Deras starka gemenskap att skapa något tillsammans och förändra var otroligt fint och känsloladdat att se. «

På vår sista dag besökte vi den 3 hektar stora soptippen Mwakirunge, cirka en timme utanför Mombasas centrum. Bebyggelsen blev glesare och fattigare ju längre från stan vi kom. Stora svarta rökpelare tornade upp sig ju närmre soptippen vi kom. När vi klev ut ur bilen möttes vi av den tunga röken.

Vi blev rekommenderade att bära munskydd medan vi var där. Det var ett sätt att skydda oss från den kraftiga röken men också från den mängden flugor som fanns där. Vart man än tittade flög det flugor omkring. Soptippen var som ett paradiset för dem.

Det är både offentliga och privata avfallshanterare som tar med sitt avfall till soptippen. Det har varit en del diskussioner om soptippens läge då den ligger precis vid inflygningen av Mombasas flygplats. Den tunga röken och fåglarna som flyger över soptippen gör det svårare för piloterna att landa.

En av flera arbetsuppgifter på soptippen är att sortera ut värdefullt avfall från resten av soporna. Det värdefulla avfallet kan sedan förnyas och användas till något annat användbart. På soptippen arbetar det mycket folk, äldre, medelålders och unga. Det var blandat av män och kvinnor. Även frigående kor traskade runt bland sophögarna för att leta efter något ätbart.

Soptippen är inte bara en arbetsplats utan människorna bor också där. Det var otroligt svårt att förstå och hemskt att få se. I över trettio graders värme arbetar människorna dag in och dag ut för att tjäna ihop en slant. Arbetarna hade ingen skyddsutrustning utan de arbetade i tunna kläder och endast tofflor på fötterna.

Tack vare projektet Waves of Change har deras arbete underlättats och effektiviserats. De har kunnat tjäna in mer pengar och väntar just nu på en leverans med skyddsutrustning. Ett steg i rätt riktning mot bättre arbetsförhållanden.

» Ett steg i rätt riktning mot bättre arbetsförhållanden. «

Tack vare Håll Sverige Rent och Hand in Hand bidrar de till minskad nedskräpning samt skapar fler jobb möjligheter.

Med hjälp av Waves of Change kommer kusterna bli renare från nedskräpning och fler jobb möjligheter skapas som leder till ökad levnadsstandard för invånarna. Deras jobb förändrar och skapar lycka hos många.

Den tre hektar stora soptippen Mwakirunge.
Foto: Lisa Broberg, Hand in Hand Sweden.

Jag är evigt tacksam att jag fick chansen att åka på en resa som denna. Min väska på vägen hem var fylld med både lärdomar, förståelse och en massa nya intryck. Denna resa var minnesvärd.

Stort tack Håll Sverige Rent och Hand in Hand Sweden!